

บทสำรวจแนวความคิดการวางผังภาค ของประเทศไทย : กรณีศึกษาผังภาค พ.ศ. 2600

ณัฐพล แสงอรุณ*

วรลักษณ์ คงอ้วน**

Received : September 30, 2019

Revised : April 22, 2020

Accepted : May 1, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาระสำคัญและแนวความคิดการวางผังภาค ตลอดจนการกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคของประเทศไทยในผังภาค พ.ศ. 2600 ผลการวิจัยพบว่า สาระสำคัญของผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง ในเรื่องของการกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาและแนวทางการนำผังไปสู่ปฏิบัติจะเหมือนกัน แต่การกำหนดวิสัยทัศน์ ผังนโยบาย และกลยุทธ์การพัฒนาจะแตกต่างกันตามศักยภาพของแต่ละภาค ซึ่งล้วนสอดคล้องกับการกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคของผังประเทศ พ.ศ. 2600 โดยผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง มีการนำแนวความคิดที่หลากหลายมาวางผังคือ จะเป็นแนวความคิดเมืองนำอยู่ ทฤษฎีชั่วคราวพัฒนา แต่แนวความคิดที่นิยมนำมาใช้ ได้แก่ แนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม แม้การวางและจัดทำผังภาค พ.ศ. 2600 จะมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการวางแผนตามแนวคิดของ แอนเดอร์สัน (2538) แต่ยังคงขาดการจัดทำเนื้อหาแนวทางการดำเนินการติดตามและประเมินผล อันเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนปัญหาและอุปสรรคของการนำผังไปสู่การปฏิบัติ

คำสำคัญ : การวางผังภาค / แนวความคิดการวางผังภาค / ผังภาค / ผังภาค พ.ศ. 2600

ผู้รับผิดชอบบทความ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล แสงอรุณ, วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

E-mail : nattapons@tu.ac.th

* Ph.D. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** M.U.R.P., ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Thailand Regional Planning Concept Survey: Case Study of Thailand Regional Plan 2057

Nattapon Sang-arun*

Waralak Khongouan**

Abstract

The purpose of this article was to study the core idea and concepts of regional planning, thus, including the direction of regional spatial development of Thailand in 2057. The result found that the objectives and regional planning applications all 6 Thailand regions of plan in 2057 are in the same direction but the way each vision, each policy plan, and each strategy get there depend on individual potential but all are aligned with the master direction of regional spatial development in Thailand National Spatial Development Plan in 2057. All 6 regions' have various concepts including livable city concept, growth pole theory but the most popular one is sustainable development. Even though, this regional planning follows the concept of Anderson (1995), it still lacks of monitoring and assessment which are vital for learning from mistakes and obstacles when planning is executed.

Keywords : Regional planning / Regional planning concept / Regional plan / Thailand Regional Plan 2057

Corresponding Author : Assistant Professor Dr. Nattapon Sang-arun, College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University, E-mail : nattapons@tu.ac.th

* Ph.D., Assistant Professor, College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University

** M.U.R.P., Assistant Professor, Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

1. บทนำ

nis พัฒนาและการขยายตัวของเมืองทั่วโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดย ค.ศ. 2014 มีประชากรเมืองร้อยละ 54 ของประชากรทั้งหมด เพิ่มขึ้นจาก ค.ศ. 1950 ที่มีประชากรเมืองร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด และใน ค.ศ. 2018 สหประชาชาติได้ประมาณการว่าจะมีประชากรร้อยละ 55 ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองทั่วโลก (United Nations, 2015) การขยายตัวของเมืองหรือความเป็นเมือง (urbanization) ที่เกิดขึ้น แม้ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งในมิติการเติบโตของรายได้และการกระจายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แต่นำมาซึ่งภาวะการเป็นเมืองอย่างเกินขนาด (over urbanization) อันส่งผลให้เกิดปัญหาเมืองต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาชุมชนแออัด ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งการดำเนินการวางแผนแก้ไขและรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไม่สามารถดำเนินการได้เฉพาะในระดับเมือง หากต้องวางแผนพัฒนาและแก้ไขในระดับภาคและประเทศ (Haselsberger, B., 2008) โดยการวางแผนประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญคือ ส่วนที่ 1 การกำหนดประเด็นและแนวทางการพัฒนา การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และลำดับความสำคัญ และการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 2 การวางแผนและจัดทำแผน การจัดทำร่างโครงการดำเนินการ และการประเมินผลแผนและโครงการดำเนินการ และส่วนที่ 3 การดำเนิน

การเพื่อให้แผนมีผลใช้บังคับ การดำเนินการเพื่อให้โครงการดำเนินการมีผลใช้บังคับ และการปฏิบัติให้เป็นไปตามโครงการดำเนินการ (Hall, P., 2002 and Anderson, L.T., 1995)

สำหรับประเทศไทย การวางแผนระดับภาคปรากฏอยู่ในการวางแผนและจัดทำแผนและผังที่สำคัญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผังประเทศ และผังภาค นับตั้งแต่ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินงานในส่วนอื่นของภาครัฐที่เอื้อให้เกิดกระบวนการพัฒนาภาคและประเทศอีกด้วย เช่น การขยายโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น โดยทฤษฎีและแนวความคิดที่มักถูกหยิบยกมาใช้ได้แก่

1) ทฤษฎีการพัฒนาภาค (Theories of Regional Development) ที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตของภาค โดยมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การเจริญเติบโตจากภายนอกภูมิภาค (growth from outside) และการเจริญเติบโตจากภายในภูมิภาค (growth from inside) โดยการเจริญเติบโตจากภายนอกอาจเกิดขึ้นในลักษณะ Spread Effects คือความเจริญเกิดขึ้นในพื้นที่ภาคหนึ่งภาคใดแล้วส่งผลให้ภาคอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่โดยรอบได้รับประโยชน์ (ดุษฎี ทายตะคุ, 2556, ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล, ม.ป.ป. และ วรณศิลป์ ไพรรณัฐ, 2556)

2) **ทฤษฎีขั้วการพัฒนา (Development Pole Theory)** คิดค้นโดย F. Perroux ซึ่งมีข้อสังเกตว่าการพัฒนาไม่ได้เกิดขึ้นทุกที่และไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน การพัฒนาจะเกิดขึ้นในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งก่อน แล้วจึงขยายออกไปยังพื้นที่ต่าง ๆ (ดุษฎี ทายตะคุ, 2556 และ ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล, ม.ป.ป.)

3) **แนวความคิดเมืองน่าอยู่ (Livable City)** หมายถึง เมืองที่มีการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเกื้อกูล สูงสุดและยั่งยืน (สมาคมสถาปนิกจุลชนเมืองไทย, ม.ป.ป. และ กระทรวงมหาดไทย, 2561)

4) **ทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง (Location Theory)** การเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญ เนื่องจากความแตกต่างในเรื่องที่ตั้ง ก่อให้เกิดความได้เปรียบต่อการดำเนินการกิจการอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการขนส่งมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น เส้นทางการขนส่งกว้างขวาง อีกทั้งยังมีรูปแบบเชื้อเพลิงใหม่ ๆ ประเด็นที่ต้องพิจารณาในการเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรมที่นอกเหนือจากการขนส่ง ได้แก่ เงินทุน ที่ดินและแรงงาน (ดุษฎี ทายตะคุ, 2556, และ ดารณี ถวิลพิพัฒน์กุล, ม.ป.ป.)

5) **แนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)** การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการตอบสนองความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการใด ๆ (วรลักษณ์ คงอ้วน, 2559,

และ American Planning Association, 2007)

อย่างไรก็ตาม แม้กระบวนการพัฒนาภายในประเทศไทยจะเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนาน และอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีและแนวความคิดที่หลากหลาย แต่ยังไม่มีการวิจัยและสำรวจที่ชี้ชัดถึงการดำเนินการวางแผนภาคอันเกิดจากผังที่สำคัญในประเทศไทยว่าสอดคล้องหรือไม่กับแนวความคิดและทฤษฎีในเรื่องการวางแผน อีกทั้งมีหลักการและแนวความคิดการวางแผนภาคอย่างไร และส่งผลให้เกิดการกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคอย่างใด ดังนั้น บทความวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นการหาคำตอบในสาระสำคัญ หลักการและแนวความคิด ตลอดจนรายละเอียดการกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคในผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง ผลการวิจัยที่ได้จึงเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐในการวางแผนภาคในอนาคต อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและผู้สนใจในการต่อยอดการวิจัยและการศึกษาค้นคว้าความรู้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาระสำคัญของการวางแผนภาคของประเทศไทยในผังภาค พ.ศ. 2600
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดการวางแผนภาคของประเทศไทยในผังภาค พ.ศ. 2600
3. เพื่อวิเคราะห์การกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคของประเทศไทยในผังภาค พ.ศ. 2600

3. ขอบเขตการวิจัย

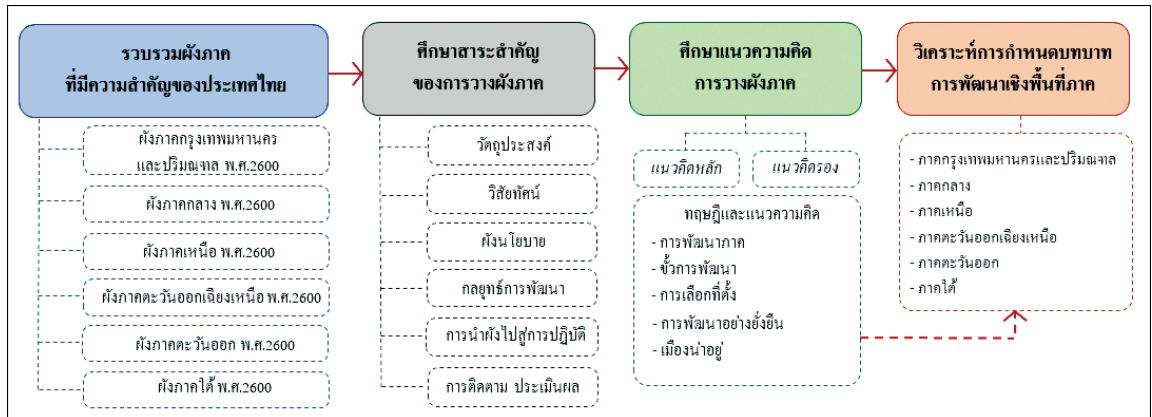
1. ผังภาค พ.ศ. 2600 ในบทความวิจัยนี้ หมายถึง ผังภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2600 ผังภาคกลาง พ.ศ. 2600 ผังภาคเหนือ พ.ศ. 2600 ผังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2600 ผังภาคตะวันออก พ.ศ. 2600 และผังภาคใต้ พ.ศ. 2600 ของกรมโยธาธิการและผังเมือง อันเป็นผังที่มีความสำคัญและจัดทำโดยหน่วยงานที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาเชิงพื้นที่ของภาคระดับชาติ

2. การศึกษาสาระสำคัญของการวางผังภาคในบทความวิจัยนี้ เป็นการรวบรวมและศึกษารายละเอียดของแผน ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ ผังนโยบาย กลยุทธ์การพัฒนา การนำไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม ประเมินผล

3. การศึกษาแนวความคิดการวางผังภาคของประเทศไทยในงานวิจัยนี้ มุ่งเน้นการศึกษา ทฤษฎีการพัฒนาภาค ทฤษฎีชั่วคราวพัฒนา แนวความคิดเมืองน่าอยู่ ทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง และแนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นสำคัญ เนื่องจากทฤษฎีและแนวความคิดดังกล่าว ปรากฏเป็นทฤษฎีและแนวความคิดสำคัญในการวางผังภาคในผังภาค พ.ศ. 2600

4. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยมี 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) รวบรวมผังภาคที่มีความสำคัญของประเทศไทย 2) ศึกษาสาระสำคัญของการวางผังภาค 3) ศึกษาแนวความคิดการวางผังภาค และ 4) วิเคราะห์การกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาค (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการวิจัย

บทความวิจัยนี้จึงมีกรอบแนวความคิดในการวิจัยว่า “การศึกษาสาระสำคัญของผังที่จัดทำโดยหน่วยงานที่มีบทบาทหลักในการวางผังภาคระดับชาติ ทั้งในประเด็นวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ ผังนโยบาย กลยุทธ์การพัฒนา การนำผังไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม ประเมินผล จะสามารถนำไปสู่การรับทราบในทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการวางผังภาค และการวิเคราะห์การกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคที่เกิดขึ้นได้ จึงเป็นประโยชน์ต่อการวางผังภาคที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติในอนาคตได้”

5. ผลการวิจัย

1. สาระสำคัญของการวางผังภาคของประเทศไทยในผังภาค พ.ศ. 2600

การศึกษาสาระสำคัญของการวางผังภาคจากผังภาค พ.ศ. 2600 เป็นการพิจารณารายละเอียดในเรื่องวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ ผังนโยบาย กลยุทธ์การพัฒนา การนำผังไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม ประเมินผล ซึ่งพบว่า ผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง แม้มีการกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา และการกำหนดแนวทางการนำผังไปสู่ปฏิบัติที่เหมือนกัน แต่รายละเอียดของการกำหนดวิสัยทัศน์ ผังนโยบาย กลยุทธ์การพัฒนา จะแตกต่างกันตามแนวความคิดและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เช่น ผังภาคกลาง พ.ศ. 2600 เน้นในเรื่องการทำเกษตรและพลังงานทดแทน อันเป็นผลจากการเป็นแหล่งเพาะปลูกและทำการเกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศ ผังภาคตะวันออก พ.ศ. 2600 เน้นในเรื่องศูนย์กลางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม อันเป็นผลจากการเป็นที่ตั้ง

ของท่าเรือและแหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเด็นในเรื่องการติดตามและประเมินผล ยังไม่ปรากฏรายละเอียดที่ชี้ชัดในผังฉบับต่าง ๆ (ตารางที่ 1)

2. แนวความคิดการวางผังภาคของประเทศไทยในผังภาค พ.ศ. 2600

ผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาภาคจากแนวความคิดที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ผังกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2600 และผังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2600 มีแนวความคิดหลักในการวางผังภาคคือ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ผังภาคกลาง พ.ศ. 2600 และผังภาคใต้มีแนวความคิดหลักในการวางผังภาคคือ การพัฒนาภาค (การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ) ผังภาคเหนือ พ.ศ. 2600 มีแนวความคิดหลักในการวางผังภาคคือ เมืองนำอยู่ ผังภาคตะวันออก พ.ศ. 2600 มีแนวความคิดหลักในการวางผังภาคคือ การเลือกที่ตั้ง (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3)

3. การกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคของประเทศไทยในผังภาค พ.ศ. 2600

จากแนวความคิดหลักและรองของแต่ละผังภาค พ.ศ. 2600 ข้างต้น จึงนำไปสู่การกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ของภาค โดยพิจารณาเป็นกลุ่มจังหวัดย่อย ๆ ในแต่ละภาค เช่น ผังภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2600 กำหนดบทบาทและหน้าที่พื้นที่ต่าง ๆ ในภาคออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ เมืองประตูเศรษฐกิจการค้า (กรุงเทพมหานคร) เมือง ICT (กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ปทุมธานี) เมืองศูนย์กลางการศึกษา

(กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ) เมืองศูนย์กลางการแพทย์ (กรุงเทพมหานคร นครปฐม สมุทรปราการ ปทุมธานี นนทบุรี) และเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดี (นครปฐม

นนทบุรี) เป็นต้น ซึ่งการกำหนดบทบาทและหน้าที่ พื้นที่ต่าง ๆ ในภาคของผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง มีความสอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนาภาค ที่ปรากฏในผังประเทศ พ.ศ. 2600 (ภาพที่ 4)

ตารางที่ 1 สรุปสาระสำคัญจากผังภาค พ.ศ. 2600

ผังภาค	ขอบเขต พื้นที่วางผัง	วัตถุประสงค์ การพัฒนา	วิสัยทัศน์	ผังนโยบาย	กลยุทธ์การ พัฒนา	การนำไป สู่การปฏิบัติ
ผังภาค กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พ.ศ. 2600	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ	1) เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ด้านการ ผังเมืองของภาค กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล 2) เพื่อสร้างความ เข้มแข็งและ ขีดความสามารถ ในการแข่งขัน 3) เพื่อกำหนด ผังนโยบายการ ใช้พื้นที่ของภาค กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล 4) เพื่อใช้เป็น กรอบและ แนวทางในการ วางผังเมืองและ การพัฒนาพื้นที่ 5) เพื่อเป็นเครื่อง มือในการบูรณา การโครงการและ แผนการลงทุน ของทั้ง ภาครัฐ เอกชน และประชาชน	พ.ศ. 2600 : “เป็นเมืองที่มีการ พัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน นำ อยู่อาศัย และมี ศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ พร้อมทั้งมีความ สะดวกในการ คมนาคมขนส่ง เพื่อส่งเสริม บทบาทการเป็น มหานครชั้นนำ ระดับโลก ด้านการ คมนาคมขนส่ง การค้าและ บริการ การ บริการด้าน สาธารณสุข และการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ ของประเทศ”	13 ผังนโยบาย ได้แก่ 1) การใช้ประโยชน์ ที่ดิน 2) พื้นที่เศรษฐกิจ 3) พื้นที่ อุตสาหกรรม 4) พื้นที่เกษตรกรรม 5) พื้นที่อนุรักษ์ พัฒนา ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม 6) พื้นที่ชายฝั่ง ทะเล 7) พื้นที่โล่ง 8) พื้นที่พัฒนา เมืองและชนบท 9) การท่องเที่ยว 10) พื้นที่ ประวัติศาสตร์และ ศิลปวัฒนธรรม 11) ด้านบริการ สังคม 12) คมนาคมขนส่ง และโครงสร้าง พื้นฐาน 13) พื้นที่ป้องกัน ภัยธรรมชาติ	7 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การกระจายกิจกรรม ออกนอกภาคและ ควบคุมการขยายตัว ของเมือง 2) การพัฒนา บูรณะ พื้นที่ภาคให้น่าอยู่ อาศัย 3) การพัฒนา ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ระดับนานาชาติ 4) การพัฒนา ศูนย์กลางคมนาคม ขนส่ง และ โลจิสติกส์ระดับ นานาชาติ 5) การพัฒนาการ เป็นศูนย์กลางธุรกิจ การค้า การบริการ 6) การป้องกันและ บรรเทาภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ 7) การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน ด้านแหล่ง น้ำ พลังงาน และ เทคโนโลยี	การนำผังไปสู่ การปฏิบัติ ปรากฏ รายละเอียด ในลักษณะผัง กลยุทธ์การ พัฒนาระยะ 5 10 และ 15 ปี ที่ระบุแผนงาน โครงการ พื้นที่ เป้าหมาย หน่วย งานรับผิดชอบ ผลิต ตัวชี้วัด และมาตรการที่ ชัดเจน การติดตาม ไม่ปรากฏ รายละเอียด

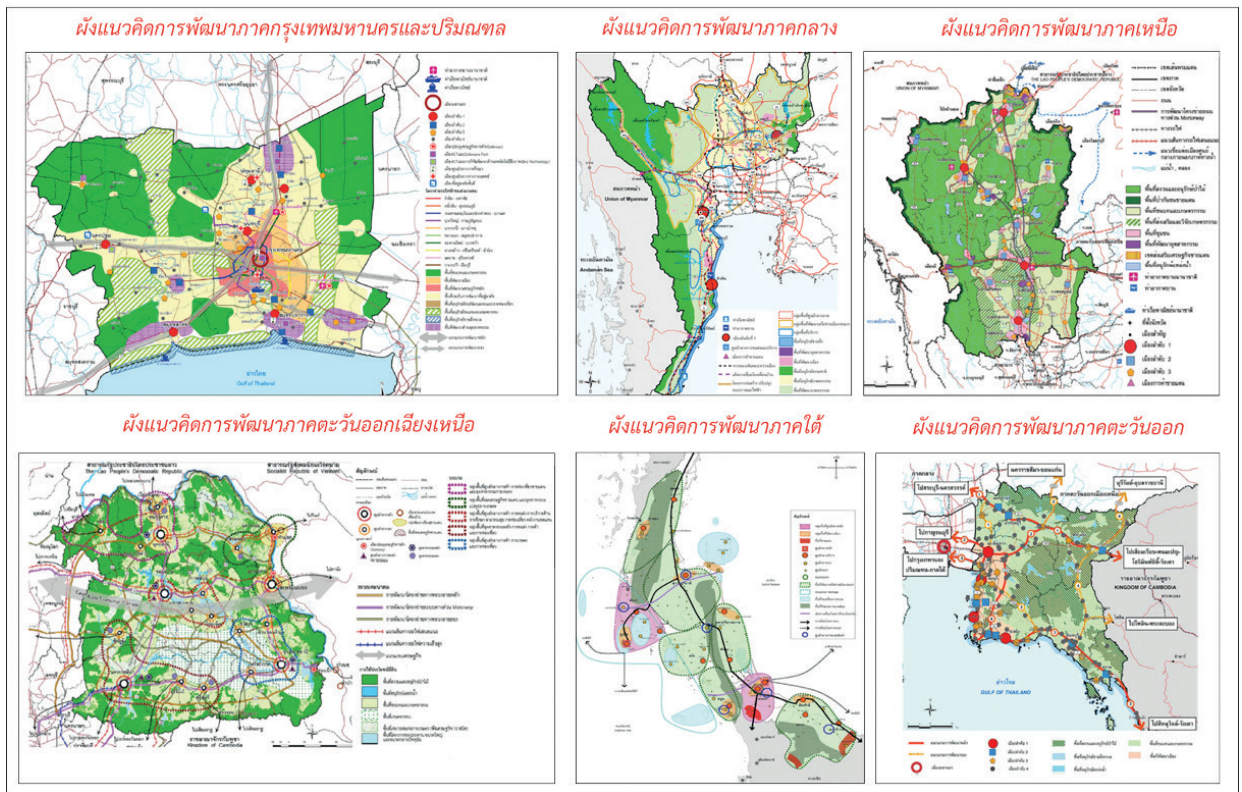
ฝั่งภาค	ขอบเขตพื้นที่ วางผัง	วัตถุประสงค์การ พัฒนา	วิสัยทัศน์	ผังนโยบาย	กลยุทธ์การ พัฒนา	การนำแผนไป สู่การปฏิบัติ
ฝั่งภาคกลาง พ.ศ. 2600	พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสงคราม	1) เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ด้านการ ผังเมืองของ ภาคกลาง 2) เพื่อสร้างความ เข้มแข็งและ ขีดความสามารถ ในการแข่งขัน 3) เพื่อกำหนดผัง นโยบายการใช้พื้นที่ ของภาคกลาง 4) เพื่อให้เป็นกรอบ และแนวทางในการ วางผังเมืองและการ พัฒนาพื้นที่ 5) เพื่อเป็น เครื่องมือในการ บูรณาการโครงการ และแผนการลงทุน	พ.ศ. 2600 : “ภาค กลางเป็นภาคที่ใช้ พลังงานทดแทน เพื่อการขนส่งและ การใช้ชีวิตประจำ วันเป็นนิเวศนคร เป็น Holistic Approach ที่ คนรุ่นใหม่อยู่กับ ความทันสมัย แต่ ไม่ทำลายอดีต ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปกรรม และ ประชาชนมีส่วนร่วม ในการวางผัง กำหนดแนวคิด และมีองค์ความรู้ ในการบูรณาการ อย่างหลากหลาย ในระดับชุมชน และระดับพื้นที่ มี ฐานเศรษฐกิจที่ ครบวงจรและให้ เทคโนโลยีสูงใน การควบคุมมลพิษ ด้านการเกษตร ปลอดภัย อุตสาหกรรม เหล็ก วัสดุก่อสร้าง อิเล็กทรอนิกส์ การท่องเที่ยวด้าน ประวัติศาสตร์ที่เป็น มรดกโลก การท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ และชายฝั่งทะเล แห่งหนึ่งของ ประเทศ”	6 ผังนโยบาย ได้แก่ 1) การใช้ ประโยชน์ที่ดิน 2) การพัฒนา เมืองและชนบท 3) คมนาคม ขนส่งและ โครงสร้าง พื้นฐาน 4) ด้านบริการ สังคม 5) การท่องเที่ยว 6) การป้องกัน และบรรเทาภัย ธรรมชาติ	6 กลยุทธ์ได้แก่ 1) การพัฒนาเมือง ศูนย์กลางระดับ ภาค 2) การพัฒนา เป็นแหล่งผลิต ทางการเกษตร และอุตสาหกรรม แปรรูปการเกษตร 3) การพัฒนาเป็น แหล่งอุตสาหกรรม เหล็ก และ อุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ 4) การพัฒนาการ ท่องเที่ยวด้าน ประวัติศาสตร์และ ธรรมชาติ 5) การพัฒนา ประตูกการค้า ชายแดนไทย-พม่า 6) การบรรเทา และป้องกันภัย ธรรมชาติ	การนำผังไปสู่ การปฏิบัติ ปรากฏ รายละเอียด ในลักษณะผัง กลยุทธ์การ พัฒนาระยะ 5 10 และ 15 ปี ที่ระบุแผนงาน โครงการ พื้นที่ เป้าหมาย หน่วยงาน รับผิดชอบ ผลผลิต ตัวชี้วัด และมาตรการ ที่ชัดเจน การติดตาม ไม่ปรากฏ รายละเอียด

ผังภาค	ขอบเขตพื้นที่วางผัง	วัตถุประสงค์การพัฒนา	วิสัยทัศน์	ผังนโยบาย	กลยุทธ์การพัฒนา	การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ
ผังภาคเหนือ พ.ศ. 2600	เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา แม่ฮ่องสอน กำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ และอุทัยธานี	1) เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการผังเมืองของภาคเหนือ 2) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) เพื่อกำหนดผังนโยบายการใช้พื้นที่ของภาคเหนือ 4) เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการวางผังเมืองและการพัฒนาพื้นที่ 5) เพื่อเป็นเครื่องมือในการบูรณาการโครงการและแผนการลงทุนของทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน	พ.ศ. 2600 : “ภาคเหนือเป็นภาคที่มีความมั่งคั่งรุ่งเรืองด้านการค้าและบริการ มีภูมิทัศน์ที่สวยงามวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า เป็นเมืองและชุมชนน่าอยู่ ดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ เป็นหนึ่งในความภูมิใจของชาวไทยและเอเชีย”	5 ผังนโยบาย ได้แก่ 1) การใช้ประโยชน์ที่ดิน 2) ด้านพัฒนาเมืองและชนบท 3) การพัฒนาการท่องเที่ยว 4) ด้านบริการสังคม 5) ด้านคมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน	3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาสี่แยกอินโดจีนให้เป็นศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้าในอนุภูมิภาค 2) พัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาคอย่างยั่งยืน	การนำผังไปสู่การปฏิบัติ ปรากฏรายละเอียดในลักษณะผังกลยุทธ์การพัฒนาระยะ 5 10 และ 15 ปี ที่ระบุแผนงานโครงการ พื้นที่เป้าหมาย หน่วยงานรับผิดชอบ ผลผลิต ตัวชี้วัด และมาตรการที่ชัดเจน การติดตามไม่ปรากฏรายละเอียด

ฝั่งภาค	ขอบเขตพื้นที่วางผัง	วัตถุประสงค์การพัฒนา	วิสัยทัศน์	ผังนโยบาย	กลยุทธ์การพัฒนา	การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ
ฝั่งภาคตะวันออก พ.ศ. 2600	กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุดรธานี และ อุบลราชธานี	1) เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการผังเมืองของภาคตะวันออก เฉียงเหนือ 2) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) เพื่อกำหนดผังนโยบายการใช้พื้นที่ของภาคตะวันออก เฉียงเหนือ 4) เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการวางผังเมืองและการพัฒนาพื้นที่ 5) เพื่อเป็นเครื่องมือในการบูรณาการโครงการและแผนการลงทุนของทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน	พ.ศ. 2600 : “ภาคตะวันออก เฉียงเหนือเป็น ภาคที่มีสมดุล การพัฒนา ที่มี ทรัพยากรธรรมชาติ และประชากรมี คุณภาพชีวิตดี เพื่อเสริมสร้างขีด ความสามารถใน การแข่งขัน โดยใช้ ทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา เพื่อการ พัฒนาอย่างยั่งยืน”	11 ผังนโยบาย ได้แก่ 1) การใช้ประโยชน์ ที่ดิน 2) พื้นที่ อุตสาหกรรม 3) พื้นที่เกษตรกรรม 4) การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 5) พื้นที่ต้นน้ำลำธาร ในแต่ละลุ่มน้ำและ พื้นที่ชุ่มน้ำ 6) พื้นที่ ประวัติศาสตร์และ ศิลปวัฒนธรรม 7) การพัฒนาเมือง และชนบท 8) การท่องเที่ยว 9) การบริการสังคม 10) คมนาคมขนส่ง และโครงสร้าง พื้นฐาน 11) การป้องกันภัย พิบัติ	11 กลยุทธ์ได้แก่ 1) การพัฒนา ศูนย์กลาง การเกษตรเศรษฐกิจ 2) การพัฒนา อุตสาหกรรมตาม ศักยภาพของพื้นที่ 3) การพัฒนาเมือง ศูนย์กลางการค้า และบริการ 4) การพัฒนา เชื่อมโยงแหล่ง ท่องเที่ยว 5) การอนุรักษ์ พื้นที่ทรัพยากร ธรรมชาติ 6) การป้องกันและ บรรเทาภัยพิบัติ 7) การสร้างสมดุล ในการพัฒนา ระหว่างเมืองและ ชนบท 8) การพัฒนาระบบ คมนาคมขนส่ง 9) การพัฒนา แหล่งน้ำ 10) การพัฒนาทาง ด้านการศึกษาและ สาธารณสุข 11) การพัฒนา พลังงานทดแทน	การนำผังไปสู่ การปฏิบัติ ปรากฏ รายละเอียด ในลักษณะผัง กลยุทธ์การ พัฒนาระยะ 5 10 และ 15 ปี ที่ระบุแผน งาน โครงการ พื้นที่เป้าหมาย หน่วยงาน รับผิดชอบ ผลิต ตัวชี้วัด และมาตรการ ที่ชัดเจน การติดตาม ไม่ปรากฏ รายละเอียด

ผังภาค	ขอบเขตพื้นที่วางผัง	วัตถุประสงค์การพัฒนา	วิสัยทัศน์	ผังนโยบาย	กลยุทธ์การพัฒนา	การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ
ผังภาคตะวันออก พ.ศ. 2600	นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด	1) เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการผังเมืองของภาคตะวันออก 2) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) เพื่อกำหนดผังนโยบายการใช้พื้นที่ของตะวันออก 4) เพื่อให้เป็นกรอบและแนวทางในการวางผังเมืองและการพัฒนาพื้นที่ระดับอนุภาค จังหวัด เมือง ชุมชน 5) เพื่อเป็นเครื่องมือในการบูรณาการโครงการและแผนการลงทุนของทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน	พ.ศ. 2600 : “ภาคตะวันออกเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีขั้นสูง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบบันเทิงและธรรมชาติและและการบริการในระดับนานาชาติ”	6 ผังนโยบาย ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาเมือง 2) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3) ด้านคมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน 4) การบริการสังคม 5) การท่องเที่ยว 6) การป้องกันภัยธรรมชาติและพื้นที่เสี่ยงภัย	4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การพัฒนาเมืองศูนย์กลางหลัก และกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ 2) การพัฒนาเมืองท่าอุตสาหกรรมให้ทันสมัย และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีและการท่องเที่ยว 3) การพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งบันเทิงระดับโลกอย่างครบครัน 4) การจัดการสิ่งแวดล้อม และพื้นที่เกษตรกรรมของภาคให้เป็นเขตโอโซน	การนำผังไปสู่การปฏิบัติปรากฏรายละเอียดในลักษณะผังกลยุทธ์การพัฒนาระยะ 5 10 และ 15 ปี ที่ระบุแผนงาน โครงการ พื้นที่เป้าหมาย หน่วยงานรับผิดชอบ ผลผลิต ตัวชี้วัด และมาตรการที่ชัดเจน การติดตาม ไม่ปรากฏรายละเอียด

ผังภาค	ขอบเขตพื้นที่ วางผัง	วัตถุประสงค์การ พัฒนา	วิสัยทัศน์	ผังนโยบาย	กลยุทธ์การ พัฒนา	การนำแผน ไปสู่การ ปฏิบัติ
ผังภาคใต้ พ.ศ. 2600	ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส	1) เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ด้านการ ผังเมืองของภาคใต้ 2) เพื่อสร้างความ เข้มแข็งและขีด ความสามารถใน การแข่งขัน 3) เพื่อกำหนดผัง นโยบายการใช้พื้นที่ ของภาคใต้ 4) เพื่อใช้เป็นกรอบ และแนวทางในการ วางผังเมืองและการ พัฒนาพื้นที่ 5) เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการบูรณาการ โครงการและ แผนการลงทุน	พ.ศ. 2600 : “ภาค ใต้จะเป็นฐาน เศรษฐกิจหลัก ของกลุ่มประเทศ IMT-GT โดยมี บทบาทหลักใน ด้านการท่องเที่ยว การค้าบริการ และการขนส่ง ทางทะเล เป็น ฐานการผลิตและ แปรรูปยางพารา และปาล์มน้ำมัน คุณภาพสูง ฐาน การผลิตสินค้า และอาหารฮาลาล ระดับโลก ฐาน การวิจัยและผลิต พลังงานหมุนเวียน ระดับภูมิภาค มี การพัฒนาที่ยั่งยืน นำไปสู่ความอยู่ดี มีสันติสุขของ ประชาชน บน พื้นฐานความ หลากหลายทาง วัฒนธรรมและ ทรัพยากรของภาค ใต้ ”	6 ผังนโยบาย ได้แก่ 1) การใช้ประโยชน์ ที่ดิน 2) การพัฒนาเมือง และชนบท 3) คมนาคมขนส่ง และโครงสร้าง พื้นฐาน 4) ด้านบริการสังคม 5) การท่องเที่ยว 6) การป้องกันภัย ธรรมชาติและพื้นที่ เสี่ยงภัย	11 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ 2) การอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ พื้นที่วัฒนธรรม 3) การพัฒนาและ ส่งเสริมการเกษตร 4) การพัฒนา สะพานเศรษฐกิจ เป็นประตูการค้า สู่ภูมิภาค 5) การพัฒนาเมือง ชายแดน 6) การพัฒนา อุตสาหกรรมใน ลักษณะนิเวศ เศรษฐกิจ 7) การป้องกันและ จัดการมลพิษ 8) การพัฒนาการ ท่องเที่ยว 9) การพัฒนาเมือง ศูนย์กลางเศรษฐกิจ 10) การพัฒนาเครือ ข่ายศูนย์กลางระดับ รอง 11) การพัฒนา เครือข่าย เมือง-ชนบท	การนำผังไปสู่ การปฏิบัติ ปรากฏ รายละเอียด ในลักษณะผัง กลยุทธ์การ พัฒนาระยะ 5 10 และ 15 ปี ที่ระบุแผน งาน โครงการ พื้นที่เป้าหมาย หน่วยงาน รับผิดชอบ ผลผลิต ตัวชี้วัด และมาตรการที่ ชัดเจน การติดตาม ไม่ปรากฏ รายละเอียด

ภาพที่ 2 ผังแนวความคิดพัฒนาผังภาค พ.ศ. 2600

ที่มา : กรมโยธาธิการและผังเมือง บริษัท ออโรส จำกัดและบริษัท พีเอสเค คอนซัลแทนส์ จำกัด, 2562

ฝั่งภาค พ.ศ.2600	ทฤษฎีและแนวความคิด				
	การพัฒนาภาค	ชั่วคราวพัฒนา	การพัฒนาอย่างยั่งยืน	การเลือกที่ตั้ง	เมืองนำอยู่
ฝั่งภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	○	○	●	○	○
ฝั่งภาคกลาง	●				
ฝั่งภาคเหนือ	○	○	○		●
ฝั่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	○		●		
ฝั่งภาคตะวันออก		○	○	●	
ฝั่งภาคใต้	●	○	○		
ฝั่งประเทศ พ.ศ.2600	●		●		

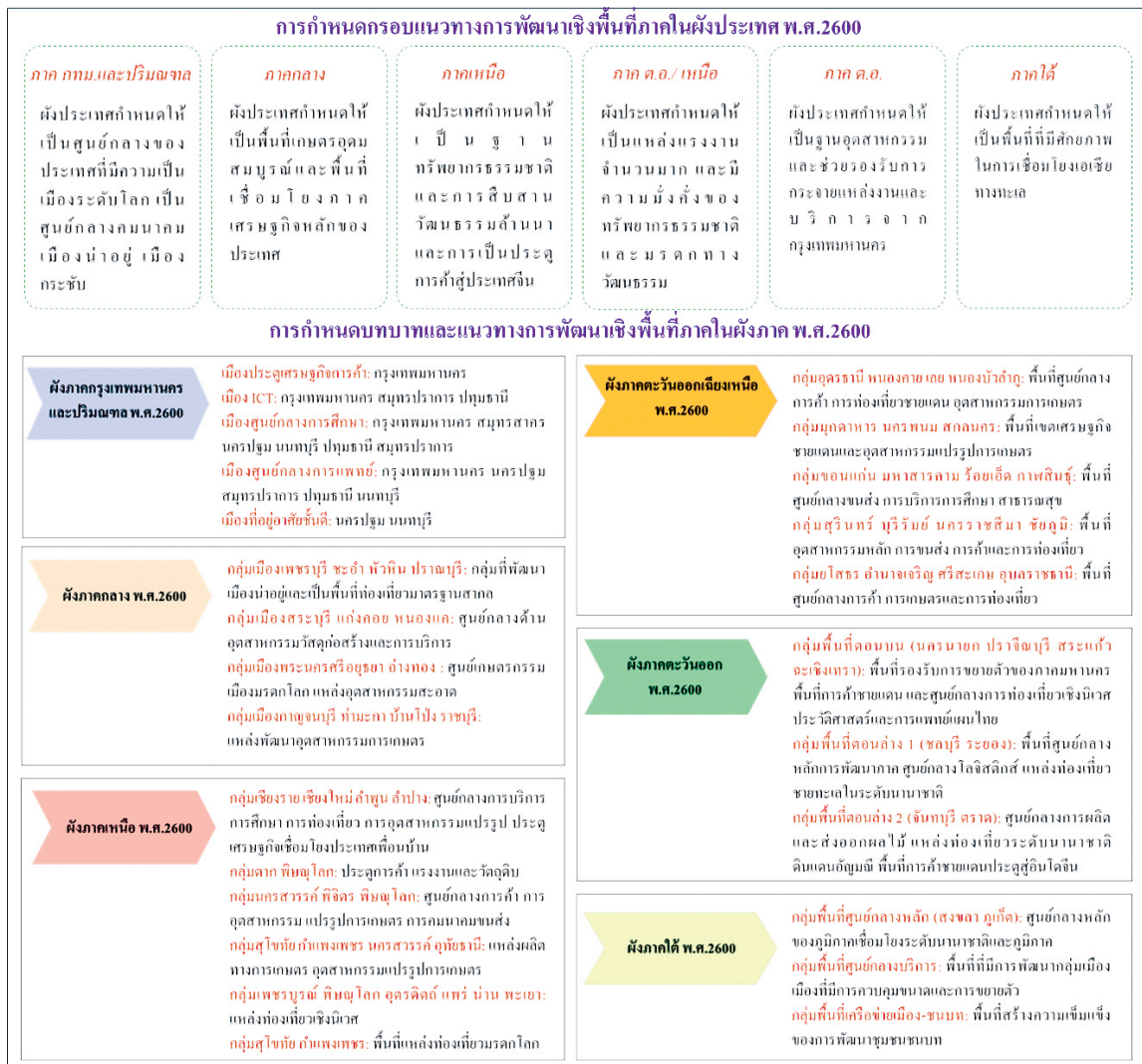
หมายเหตุ: การพิจารณาแนวความคิดหลักหรือรองในงานวิจัย พิจารณาจาก
แนวความคิดสำคัญที่ปรากฏในวิสัยทัศน์และรายละเอียดสาระสำคัญอื่นๆ ในผัง

● หมายถึง แนวความคิดหลัก
○ หมายถึง แนวความคิดรอง

ตัวอย่างการถ่ายทอดแนวความคิดหลักในการวางผังภาค

ภาค กทม.และปริมณฑล การพัฒนาอย่างยั่งยืน : ดึงจะเห็นได้จากการ กำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็น เมืองที่มีการพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน การกำหนดผัง นโยบายที่ก่อให้เกิดการ พัฒนาทั้ง 3 มิติ ฯลฯ	ภาคกลาง การพัฒนาภาค : ดึง จะเห็นได้จากการ กำหนดกลยุทธ์การ พัฒนาเมืองศูนย์กลาง ระดับภาค ฯลฯ	ภาคเหนือ เมืองนำอยู่: ดึงจะเห็น ได้จากการกำหนด วิสัยทัศน์การเป็นเมือง และชุมชนนำอยู่ ฯลฯ	ภาค ค.อ./เหนือ การพัฒนาอย่างยั่งยืน: ดึงจะเห็นได้จากการ กำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็น ภาคที่มีสมดุลการพัฒนา การกำหนดผังนโยบายที่ ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้ง 3 มิติ ฯลฯ	ภาค ค.อ. การเลือกที่ตั้ง: ดึงจะ เห็นได้จากการ กำหนดวิสัยทัศน์เป็น ศูนย์กลางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การ กำหนดกลยุทธ์การ พัฒนาเมืองศูนย์กลาง หลัก ฯลฯ	ภาคใต้ การพัฒนาภาค: ดึงจะ เห็นได้จากการ กำหนดวิสัยทัศน์ให้ เป็นฐานเศรษฐกิจ หลักของกลุ่มประเทศ IMT-GT การกำหนด กลยุทธ์การพัฒนา เมืองชายแดน ฯลฯ
--	---	--	--	---	---

ภาพที่ 3 แนวความคิดการวางผังภาคของประเทศไทยในฝั่งภาค พ.ศ. 2600

ภาพที่ 4 การกำหนดบทบาทและแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาค ในฝั่งประเทศ พ.ศ. 2600 และ ฝั่งภาค พ.ศ. 2600

6. การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1) การวางแผนและจัดทำผังภาค พ.ศ. 2600 มีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการวางแผนสาระสำคัญของผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้งในประเด็นวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ ผังนโยบาย กลยุทธ์การพัฒนา การนำผังไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวความคิดกระบวนการวางแผนของ Anderson. (1995) ที่ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ส่วนที่ 1 การกำหนดประเด็นและแนวทางการพัฒนา การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และลำดับความสำคัญ และการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 2 การวางแผนและการจัดทำร่างโครงการดำเนินการ และการประเมินผลแผนและโครงการดำเนินการ และส่วนที่ 3 การดำเนินการเพื่อให้แผนมีผลใช้บังคับ การดำเนินการเพื่อให้โครงการดำเนินการมีผลใช้บังคับ และการปฏิบัติให้เป็นไปตามโครงการดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง ยังขาดการจัดทำเนื้อหาแนวทางการดำเนินการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน อันจะช่วยทำให้รับทราบถึงผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการนำผังไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนและเสนอแนะแผนหรือผังที่สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างทันท่วงที

2) แนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ในผังภาค พ.ศ. 2600 มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ จากรายละเอียดสาระสำคัญของการวางแผนภาคและการกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคในผังภาค พ.ศ. 2600 เช่น การ

กำหนดวิสัยทัศน์ภาคเหนือเป็นภาคที่มีวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าในผังภาคเหนือ พ.ศ. 2600 การกำหนดพื้นที่ตอนล่างของภาคตะวันออก (จันทบุรี ตราด) ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกผลไม้ ดินแดนอันอุดมพื้นที่การค้าชายแดนประตูสู่อินโดจีนในผังภาคตะวันออก พ.ศ. 2600 เป็นต้น ล้วนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์และศักยภาพของพื้นที่ต่างๆ ในภาค นอกจากนี้ การกำหนดแนวทางการพัฒนาดังกล่าว ยังสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการกำหนดประเด็นการจัดลำดับความสำคัญ และการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล อันเป็นกระบวนการวางแผนส่วนที่ 1 ตามแนวความคิดของ Anderson. (1995) อีกด้วย

3) แนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดหลักที่นิยมนำมาใช้ในการวางแผนผังภาค ผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง มีแนวความคิดที่หลากหลายในการวางแผน เช่น ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาภาค (การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ) ทฤษฎีชีวการพัฒนา ทฤษฎีการเลือกที่ตั้ง แนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวความคิดเมืองน่าอยู่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แนวความคิดหลักที่นิยมนำมาใช้ในการวางแผนผังภาค ได้แก่ แนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวความคิดที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (วรลักษณ์ คงอ้วน, 2559, และ American Planning Association, 2007) อันเป็นมิติการพัฒนาที่สำคัญต่อการวางแผนและจัดทำผังภาคทั้งสิ้น

4) การกำหนดบทบาทและแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ภาคในผังภาค พ.ศ. 2600 และผังประเทศ

พ.ศ. 2600 มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน จากการกำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ของภาคในผังภาค พ.ศ. 2600 ทั้ง 6 ผัง มีความสอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนาภาคที่ปรากฏในผังประเทศ พ.ศ. 2600 เช่น ผังภาคเหนือ พ.ศ. 2600 กำหนดบทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่ของภาคออกเป็น 6 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน อันสอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนาภาคเหนือในผังประเทศ พ.ศ. 2600 ที่กำหนดให้ภาคเหนือเป็นประตูการค้าสู่ประเทศจีน เป็นต้น

7. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “บทสำรวจความรู้เรื่องกระบวนการทัศน์และการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การพัฒนาภาคในประเทศไทย” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย ประเภททุนวิจัยทั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2557 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

References

- American Planning Association. (2007). *Planning and Urban Design Standards Student Edition*. New Jersey: John Wiley and Son, Inc.
- Department of Public Works and Town & Country Planning, Auros Co.Ltd., PSK consultant Co.Ltd. (2019). *Final Report: Spatial Analysis and Evaluation of Northern Region, Central Region, Northeastern Region, and Southern Region*. Bangkok : Department of Public Works and Town & Country Planning. (in Thai)
- Hall, P. (2002). *Urban and Regional Planning*. 4th ed. London: Routledge.
- Haselsberger, B. (2008). *Regional Survey: New Thinking about Regional Planning in the YAN*. In Regions: The Voice of the Membership.
- Khongouan, W. (2016). *Urban Environmental Management and Planning*. Bangkok : Thammasat University Press. (in Thai)
- Larz, T.A. (1995). *Guidelines for preparing urban plans*. Chicago: APA Planners Press.
- Ministry of Interior. (2018). *Meaning of Livable City*. Retrieved 15 July 2019, from <http://www.mahadthai.com/html/goodhome/body.htm#m2>. (in Thai)
- Peerapun, W. (2013). *Analytical Techniques for Urban and Regional Planning*. 3rd edition. Bangkok : Charansanitwong Printing. (in Thai)
- Thai Urban Designers Association. (n.d.). *Livable City and Energy Efficient city*. Bangkok : Thai Urban Designers Association.
- Thaitakoo, D. (2013). *Regional Planning*. Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)
- Thavinpipatkul, D. (n.d.). *Economics for Reginal Planner*. Bangkok : Department of Urban and Regional Planning, Faculty of Architecture, Chulalongkorn University. (in Thai)
- United Nations. (2015). *2014 Revision of World Urbanization Prospects*. Retrieved from 19 October 2015, Website: <http://esa.un.org/unpd/wup/FinalReport/WUP2014-Report.pdf>